
Zespół Lektorów Języka Rosyjskiego. Studium Języków Obcych.
Akademia Medyczna w Lublinie
Kierownik: dr n. hum. Jan Trochimiak

Jan TROCHIMIAK

Działalność naukowo-dydaktyczna Studium Języków Obcych Akademii Medycznej w Lublinie

Научно-дидактическая деятельность Кафедры иностранных языков
Медицинской академии в Люблине

Scientific and Teaching Activity of the Department of Foreign Languages,
Medical Academy, Lublin

Powołanie w r. 1953 (Zarz. Min. Szkoln. Wyższ. z 2 II 1953 r.) Studiów Praktycznej Nauki Języków Obcych w uniwersytetach o 3 lata wyprzedziło powstanie tychże Studiów w akademiach medycznych (zarz. Min. Zdrowia z 19 IV 1956 r.). W Akademii Medycznej w Lublinie Studium Języków Obcych zostało utworzone w czerwcu 1957 r. A zatem w r. 1982 minęło 25 lat jego istnienia.

O roli języków obcych w szkołach wyższych trafnie mówi się *last, not least*. Potwierdzają to realne potrzeby i wieloletnie badania. Jeśli chodzi o usytuowanie języków obcych w Akademii, to nie różni się ono zbyttnio od ich pozycji w całym kraju (9). Pierwszy etap działalności Studium był już przedstawiany w oddzielnej publikacji (13). Dowiadujemy się z niej między innymi, że w r. akad. 1957/1958 wprowadzono zasadę nieobowiązkowego uczenia się języków obcych. Wyjątek stanowiła łacina.

Aktualnie, poza dydaktyką na I i II roku, prowadzone są zajęcia fakultatywne na starszych latach i dla doktorantów. Jako jednostka międzywydziałowa, Studium obejmuje swym zasięgiem Wydziały: Lekarski (wraz z Oddziałem Stomatologicznym), Farmaceutyczny i Pielęgniarski. Ponadto pracownicy Studium świadczą usługi na rzecz uczelni jako tłumacze prac i publikacji, korespondencji oraz podczas pobytu delegacji zagranicznych. Studium przeprowadza także egzaminy dla studentów, starszych asystentów, adiunktów. Językami wykładanymi przez lektorów są: rosyjski, angielski, niemiecki, francuski, polski (dla cudzoziemców) oraz

łaciński. Nie wolno zapomnieć też o organizowaniu bądź obsługiwaniu przez lektorów studenckich obozów językowych oraz systematycznym przygotowywaniu turniejów, olimpiad, kwizów, konkursów recytatorskich i innych. Działalność ta była sześciokrotnie nagradzana przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej PRL.

Gdy opracowywano notkę na temat nauczania języków obcych w tu-tejszej uczelni, wspomniano między innymi: „Lektorzy pragnęliby również włączyć się do pracy naukowej. W przygotowaniu są m. in. dwie publikacje (12)”. Jej autor nie przypuszczał, jaką „eksplozją” prac filologicznych „wybuchnie” Studium Języków Obcych AM. Młoda i bardzo ambitna kadra ma na swym koncie poważne osiągnięcia. W r. 1977 obroniono pierwszą w historii lubelskiej Akademii Medycznej pracę doktorską „Iwan Turgieniew w piśmiennictwie polskim lat 1850—1914”.^{*} Dyser-tacja ta uzyskała (w r. 1979) nagrodę II stopnia na ogólnopolskim konkursie prac doktorskich, ufundowaną przez Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki PRL (MnSzWiT) w postaci kilkumiesięcznego stażu habilitacyjnego w Uniwersytecie im. M. Łomonosowa w Moskwie (wrze-sień—grudzień 1980). Drugi doktorat uzyskano w r. 1979. Ogółem wydrukowano 62 publikacje, z tego 53 prace przygotowano w Zespole Lek-torów Języka Rosyjskiego (dalsze zakwalifikowane są przez redakcje). W tymże Zespole finalizowana jest rozprawa habilitacyjna. Złożony też zo-stał do druku skrypt do nauki języka rosyjskiego. Wymienione publika-cje ukazały się w takich pismach, jak: „Życie Szkoły Wyższej” (PWN), „Przegląd Humanistyczny” (PWN), „Studia Polono-Slavica Orientalia. Acta Litteraria” (PAN — Ossolineum), „Przegląd Rusycystyczny” (PWN), „Kwartalnik Neofilologiczny” (PWN), „Język Rosyjski” (Warszawa), „An-nales UMCS” (sectio F), „Lubelskie Materiały Neofilologiczne” (Pol. Tow. Neofil.), „Slavia Orientalis” (PAN — Ossolineum) i inne. Są to artykuły metodyczne, historycznoliterackie, recenzje, sprawozdania, translacje. Skrupulatnie odnotowuje je bardzo zasłużone wydawnictwo uczelniane (2). Badania metodyczne dotyczą głównie funkcjonalności struktur organiza-cyjnych Studium Języków Obcych (9), indywidualizacji procesu naucza-nia języków obcych w oparciu o literaturę piękną w tego typu edukacji (6) oraz wyzyskiwania referatów w dydaktyce języka obcego (10). Prace historycznoliterackie poświęcone są polsko-rosyjskim związkom literac-kim przełomu XIX i XX wieku. Dotyczą one I. Turgieniewa, A. Herce-

^{*} Praca ta w formie poszerzonej została opublikowana w r. 1982 i otrzymała w r. 1983 indywidualną nagrodę II stopnia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej. Zob. J. Trochimiak: Iwan Turgieniew w piśmiennictwie polskim lat 1850—1914 Lublin 1982, a także J. Trochimiak: Turgieniew. KAW, Lublin 1985.

na, M. Czernyszewskiego **, M. Dobrolubowa. Wykładowcy Studium Języków Obcych Akad. Med. uczestniczyli w kongresach międzynarodowych (11), sympozjach (7), seminariach (8).

Ważną okazała się decyzja Kolegium Rektorskiego AM z r. 1976 o powołaniu na wniosek J.M. Prorektora do spraw Dydaktyki i Wychowania specjalistycznych Zespołów Lektorów. Sprzyjała bowiem nie tylko usprawnianiu procesu dydaktycznego, ale i szkoleniu w ramach Zespołów poprzez dyskusję nad referatami naukowo-metodycznymi, publikowanymi później w fachowych czasopismach filologicznych. Zbiegła się ponadto z aktywną działalnością poszczególnych lektorów w Polskim Towarzystwie Neofilologicznym i Polskim Towarzystwie Rusycystycznym, a także konsolidacją zawodową kręgu lektorskiego. Posunięcie to sprzyjało również włączaniu się lektorów w dzieło humanizacji studiów w lubelskiej Akademii Medycznej (4, 5) i w ogóle ich rozwojowi naukowemu.

Powszechność przedmiotowej działalności dydaktycznej stała się *spiritus movens* szybkiego rozwoju jej teorii, powstania nowej dziedziny badawczej — glottodydaktyki. Problemy teorii i praktyki nauczania języków obcych napęczniały do tego stopnia, że podniesione zostały przez MNSzWiT do rangi specjalnego problemu resortowego na lata 1976—1980 (R.III.7.). Przestrzegano (w r. 1978) o istniejącym kryzysie w dziedzinie nauczania języków obcych w szkołach wyższych, wskazując na jego główną przyczynę — utrzymywanie nie zmienionej struktury Studiów Języków Obcych oraz ich statusu (9). Potwierdziły to ogólnopolskie językowe rewindykacje studenckie po sierpniu 1980 r., których apogeum stanowiły, tzw. „żądania łódzkie”. Potrzebę zmian strukturalno-organizacyjnych nakazują badania przeprowadzone w ramach problemu resortowego R.III.7., gdzie modyfikacje zostały zalecane przez ekspertów i władze MNSzWiT (1). Przepisy prawne dotyczące funkcjonowania Studiów Praktycznej Nauki Języków Obcych — tworu nie znanego ani w państwach socjalistycznych, ani kapitalistycznych — okazały się nie tylko gorsetem skutecznie krepującym rozwój tych jednostek naukowo-dydaktycznych, ale i właściwy proces nauczania. W związku z tym od ponad 10 lat narastały sprzeczności między dynamicznie rozwijającą się teorią glottodydaktyczną a praktyką, ograniczoną wciąż skostniałymi formami organizacyjnymi studiów — jednostek powołanych do życia w oparciu o ustawę o szkolnictwie wyższym z r. 1951, a jak wiadomo, dzisiejsze szkolnictwo wyższe działa na podstawie ustawy z r. 1985. W związku z tym konkluzje, które same się nasuwają, mają obok wydzwiku lokalnego także ogólnokrajowy charakter (3). Oto najbardziej narzucające się postulaty:

** J. Trochim i a k: Mikołaj Czernyszewski w piśmiennictwie polskim. Lublin 1983. W druku znajduje się książka — J. Trochim i a k: Czernyszewski.

1. Pilnie należy rozważyć przekształcenie Studium Języków Obcych w Instytut Języków Obcych z równoczesnym przemianowaniem specjalistycznych zespołów w zakłady: języka angielskiego, niemieckiego, języków romańskich. Nie pociąga to za sobą żadnych skutków finansowych, a zmienia radykalnie status lektora i rolę języków obcych w sensie prawnym i prestiżowym. Byłoby to uszanowaniem dorobku naukowego własnej, młodej, prężnej i bardzo ambitnej kadry lektorskiej, a zatem i samej Uczelni. Trzeba wiedzieć, że, według zestawień bibliograficznych, Studium Języków Obcych Akademii Medycznej w Lublinie zajmuje drugą lokatę (po Studium Języków Obcych Akademii Medycznej w Białymstoku) pod względem opublikowanego dorobku naukowego w resorcie Ministerstwa Zdrowia i Opieki Społecznej. O konieczności takiej decyzji pisano w r. 1978 (9). Potwierdziły to badania w ramach problemu resortowego R.III.7.

2. Obok lektorów, którzy muszą mieć pełną gwarancję stabilizacji zawodowej, powinna być stworzona możliwość zatrudniania asystentów, starszych asystentów oraz adiunktów.

3. Należy ustalić w trybie ekstraordynaryjnym jednolite kryteria awansowania lektorów na wykładowców i starszych wykładowców.

4. Oddając szacunek za starania i wysiłki poprzednim władzom Uczelni, należy skonstatować, że wyjazdy na zagraniczne kursy lektorskie rzadko były dostępne dla anglistów i romanistów. W ciągu ostatnich 15 lat rusycyście udało się na taki kurs wyjechać tylko raz, a germanistom ani razu (*dictum sapienti sat est!*).

5. Wszelkimi sposobami trzeba zabiegać o polepszenie bazy lokalowej. W ciągu ostatnich 15 lat pracy przeżywaliśmy 4 razy zmiany lokalu Studium i w zasadzie na gorsze. To nie wymaga komentarza.

6. Zwiększyć warto podstawowe lingwistyczne wyposażenie techniczne. Nie musi być ono drogie.

7. Konieczne jest intensyfikowanie nauczania języków obcych.

8. Student powinien się uczyć przynajmniej dwu języków nowożytnych.

9. Przedłużyć należy okres trwania nauki języków obcych z 2 do 5 lat studiów.

10. Język obcy powinien być obligatoryjnym komponentem egzaminu dyplomowego.

11. Ważne jest wyznaczenie jak najdogodniejszych godzin zajęć z języków obcych, nie zaś rezerwowanie dla lektoratów późnych wieczorów. Istotna też jest ich optymalna repartycja.

12. Bardzo wskazane jest, aby raz w roku Rady Wydziałów: Lekarskiego, Farmaceutycznego, Pielęgniarskiego przedyskutowały, w oparciu o przygotowane przez najbardziej kompetentnych lektorów materiały,

sytuację w nauczaniu języków obcych i wydawały zalecenia co do tej kwestii.

13. Powołać należy specjalną Senacką Komisję do spraw Języków Obcych, w której gremium pożądana są lektorzy, posiadający na równych prawach głos stanowiący.

14. Awanse, nagrody, zniżki godzin przyznawać należy lektorom za wymierne osiągnięcia naukowo-dydaktyczne.

15. Lektorzy powinni również otrzymywać odznaczenia państwowe, ale nie dopiero wtedy, gdy urzędowo wynika to z ustawy o szkolnictwie wyższym, jest to bowiem antybodziec do działalności naukowo-dydaktyczno-wychowawczej. Do tej pory nie uwzględniano tej grupy nauczycieli akademickich do odznaczeń państwowych.

PIŚMIENNICTWO

1. Grucza F., Lewandowski J., Mariański J., Stęperski J.: Propozycje dotyczące nauczania języków obcych w szkołach wyższych „Życie Szkoły Wyższej” 10, 31, 1981.
2. Kronika Akademii Medycznej w Lublinie. Oprac. Z. Jasińska, Lublin 1974—1982.
3. Spirydowicz O.: Lektoraty języków obcych w szkołach wyższych. „Życie Szkoły Wyższej” 9, 29, 1972.
4. Trochimiak A.: Sesja naukowa poświęcona Władysławowi Biegańskiemu. „Życie Szkoły Wyższej” 5, 123, 1977.
5. Trochimiak A., Trochimiak J.: Życie i praca Władysława Biegańskiego w Rosji. Ann. Univ. M. Curie-Skłodowska, Lublin, Sectio D 33, 7, 1978.
6. Trochimiak J.: Indywidualizacja procesu nauczania języka obcego. „Życie Szkoły Wyższej” 7—8, 53, 1980.
7. Trochimiak J.: Międzynarodowe Sympozjum w Lublinie (nt. Teoretyczne podstawy systemu kształcenia i podnoszenia kwalifikacji wykładowców języka rosyjskiego i literatury). „Język Rosyjski” 1, 41, 1979.
8. Trochimiak J.: Polsko-radzieckie rusycystyczne seminarium literaturoznawcze w Lublinie. „Przegląd Rusycystyczny” 3, 101, 1980.
9. Trochimiak J.: Praktyczna nauka języków obcych — aktualne problemy i postulaty. „Życie Szkoły Wyższej” 7—8, 93, 1978.
10. Trochimiak J.: Rola referatów w nauczaniu języka rosyjskiego. „Życie Szkoły Wyższej” 10, 89, 1981.
11. Trochimiak J.: III Międzynarodowy Kongres Wykładowców Języka Rosyjskiego i Literatury w Warszawie. [w:] Lubelskie Materiały Neofilologiczne — 1976, pod red. J. Brzezińskiego. Lublin 1976, 289.
12. Ujma E.: Studium Języków Obcych. [w:] Akademia Medyczna w Lublinie. 1944—1974, pod red. L. Jabłońskiego, Lublin 1974, 285.
13. Zins H.: Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych. [w:] Akademia Medyczna w Lublinie. W 20-lecie Polski Ludowej (1944—1964). Lublin 1964, 173.

Otrzymano 22 IV 1982.

РЕЗЮМЕ

Настоящая статья посвящена 25-летию Кафедры иностранных языков Медицинской Академии в Люблине. В этой работе говорится об истории Кафедры, ее научных и дидактических достижениях. Все это представляется в ней на фоне всепольской ситуации, в которой находятся научные учреждения такого же типа. Публикация содержит также конкретные предложения дальнейшего совершенствования их структур и дидактики.

SUMMARY

This article is devoted to the 25th anniversary of the foundation of the Department of Foreign Languages at the Medical Academy in Lublin. The history of the Department, its scientific and teaching achievements are presented against the background of general situation of this kind in Poland. The publication contains also some real proposals for a further improvement of teaching methods and organization.